

การจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

The Water Management for Sustainable Environment by the Local Participants From The Municipal of Prachaupkhiri khan

ดร.ฟาริตา แสงเอี่ยม*

ดร.วิภาวดี เผือกบัวขาว**

ชัชวาล ปิ่นเนียม***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ และ 3) เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 390 คน การวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร

เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ พนักงานราชการและประชาชนจำนวน ทั้งหมด 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.41 - 4.20 คือ ด้านการจัดองค์กร รองลงมาคือ ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการควบคุมกำกับ ด้านการควบคุมกำกับ และค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.00 - 1.80 คือ ด้านการวางแผน ส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ด้านการ

*อาจารย์ที่ปรึกษา คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

รับผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงานด้านการติดตามประเมินผล และการตัดสินใจตามลำดับ

2. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวม พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.601$) ผลการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การตัดสินใจโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.696^{**}$) ความสัมพันธ์กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ การติดตามประเมินผล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.462^{**}, 0.311^{**}$ และ 0.266^{**})

ข้อค้นพบ/แนวทางที่เหมาะสม จากการวิจัยผู้บริหารเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ควรเพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากกว่าเดิม มีการวางแผนปรับปรุงการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องและทันเหตุการณ์ ควรมีการจ้างองค์กรเอกชนในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม และมีการควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เข้มงวดและให้เจ้าหน้าที่ยึดถือระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติให้มากขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการน้ำ, กระบวนการมีส่วนร่วม, แนวทางที่เหมาะสม

Abstract

The purposes of this research are as followed: 1) to study the water management for sustainable environment by the local participants from the municipal of Prachaupkhiri khan 2) to study the relationship between the participation of the municipal of Prachaupkhiri khan locals and its water management for sustainable environment 3) to find a proper solution for the water management for sustainable environment in the municipal of Prachaupkhiri khan. By introducing both questionnaire and oral interview which included both the quantitative research that were used among the 390 locals who were randomly picked to participate in this study and the qualitative research that were mainly focused on the municipal of Prachaupkhiri khan Mayor, staffs and locals in the total of nine to conclude in terms of percentages, averages, standard deviations, and correlations, we then discovered the followings:

1. The water management for sustainable environment of the municipal of Prachaupkhiri khan as a whole had the average of 3.41 - 4.20 for organizing and managing all the resources used for the purpose of this project, 1.00 - 1.80 for plannings, and the rest for participating of the locals.

2. The participations of the locals from the municipal of Prachaupkhiri khan

in the water management for sustainable environment was found statistically at the level of 0.01 ($r = 601$). As far as the correlations, we found as a whole was relevant to the averages mentioned above such as $r=0.696$, $r=0.462^{**}$, $r=0.311^{**}$, and $r=0.266^{**}$ representing the local participation itself, its operations, its beneficiaries, and its executions in accordingly manner.

In conclusion, this research has determined that the mayor of the municipal of Prachaupkhiri khan should concentrate more on organizing, educating, and supporting the locals to participate in the water management for sustainable environment, developing new technologies and ideas to be accordingly to the today's world, and making sure that the staffs are restricted and obligated to all the rules and regulations given in managing the water for sustainable environment was 0.01 ($r = 601$) representing the local participants from the municipal of Prachaupkhiri khan

Keyword: Water Management, Participation, Suitable Guidelines

บทนำ

ปัจจุบันทั่วโลกกำลังประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภาวะความเสื่อมโทรมและการลดของทรัพยากรธรรมชาติ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางดิน มลพิษจากขยะและของเสียอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงระบบภูมิอากาศของโลก และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ นอกจากนี้

ยังเกี่ยวโยงถึงสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ที่อยู่บนโลกอีกด้วย ปัญหาเหล่านี้เป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางสังคมมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องพึ่งพาธรรมชาติอันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต และเกิดจากการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยียังเป็นตัวเร่งให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้มากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าชุมชนหรือสังคมมีความก้าวหน้ามากขึ้นเท่าใดการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะสิ้นเปลืองมากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นก็มีขีดจำกัดในการรองรับกิจกรรมของมนุษย์ (Carrying Capacity) ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งกระตุ้นให้ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน รวมทั้งมาตรการในการป้องกันสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของทุกคน (People Participation) เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์ได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในระบบเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์เพื่อจรรโลงโลกของเราซึ่งมีเพียงหนึ่งเดียวให้คงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป (นิยดา สวัสดิพงษ์ และคณะ, 2551: 3)

น้ำจัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่เสริมสร้างขึ้นใหม่ได้และไม่มียวันสูญสิ้น (Renewable and indestructible resource หรือ Flow resource) ที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของทั้งมนุษย์ สัตว์ พืชและเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสิ่งมีชีวิตขึ้นมาในโลก น้ำจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งการเริ่มต้นการดำรงอยู่และการสิ้นสุดของสรรพสิ่ง นอกจากนี้น้ำยังเป็นแหล่งที่ก่อกำเนิดชุมชนมนุษย์และอารยธรรมอันเก่าแก่ในโลกล้วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับน้ำทั้งสิ้นด้วยมนุษย์เชื่อจากการมองเห็นว่าในโลกนี้มีน้ำเป็นสสารที่มีปริมาณมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสสารอื่นที่มีอยู่บนโลก น้ำเป็น

สิ่งสำคัญต่อสรรพสิ่งบนโลกเนื่องจากปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อกิจกรรมต่างๆ ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในภาคครัวเรือน การใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในภาคการเกษตรหรือการใช้น้ำเพื่อการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและบริการทำให้ปริมาณน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ของมนุษย์ทรัพยากรน้ำกลายเป็นสินค้าหายาก (Scarcity) และมีราคาหรือต้นทุนในการได้อีกทั้งสภาพปัญหาหลักการจัดการทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปประกอบด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่นอย่างชัดเจน โดยพิจารณาได้จากหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 78(3) ที่กำหนดว่ารัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุขในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น หมวด 14 การปกครองท้องถิ่นมาตรา 281 กำหนดไว้ว่าภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาพื้นที่ มาตรา 287 กำหนดไว้ว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวด้วย และมาตรา 290 กำหนดไว้ว่าองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ อาทิเช่น การจัดการและการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อภารกิจชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมในนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ 14 ตารางกิโลเมตร มีชุมชนทั้งหมด 15 ชุมชน อาชีพส่วนใหญ่คือการรับราชการ รองลงมาคือค้าขาย ส่วนอาชีพการทำประมงนั้น ถือได้ว่าเป็นอาชีพดั้งเดิมของราษฎรในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะราษฎรในชุมชนม่องล่า ชุมชนปากคลองบางนางรม ชุมชนตลาดสด และชุมชนหัวบ้าน ซึ่งสถานประกอบการครัวเรือนในชุมชน มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ โดยไม่มีการบำบัดก่อนปล่อยน้ำทิ้งสู่แหล่งธรรมชาติ ส่งผลให้น้ำเน่าเสียส่งกลิ่นเหม็นและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค รวมถึงทรัพยากรทางน้ำ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ที่เลี้ยงไว้ และที่มีอยู่ในแหล่งน้ำธรรมชาติตายและมีจำนวนลดลง ทำลายระบบนิเวศของป่าชายเลน ทำให้ประชาชนได้รับความเสียหายเดือดร้อนและเป็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ในชุมชนไป ประกอบกับบุคลากรที่รับผิดชอบในด้านนี้ขาดการเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง จึงมีการร้องเรียนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการน้ำเสียของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์อย่างบ่อยครั้ง

จากสภาพปัญหาตามที่ได้ศึกษาผู้วิจัย จึงมี

ความสนใจศึกษาการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นแนวทางให้เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้นำรูปแบบการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนไปประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แนวคิดของ โคลเฮินและอัฟฮอฟ (Cohen & Uphof, 1980) และปัจจัยการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้แนวคิดของ ไวริชและคูนต์ (Wehrich & Koontz, 1993)

1.1 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- 1) ด้านการตัดสินใจ
- 2) ด้านการดำเนินงาน
- 3) ด้านการรับผลประโยชน์
- 4) ด้านการติดตามและประเมินผล

1.2 การจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย

- 1) ด้านการวางแผน
- 2) ด้านการจัดองค์กร
- 3) ด้านการจัดคนเข้าทำงาน
- 4) ด้านการอำนวยความสะดวกและภาวะผู้นำ
- 5) ด้านการควบคุมกำกับ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสอบถาม ประมาณค่า 5 ระดับ

2.1 ประชากรในการศึกษาวิจัย (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 17,980 คน (ข้อมูลทะเบียนราษฎร ณ มกราคม 2557)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ใช้วิธีกำหนดตัวอย่าง จากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเคร็จซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน

กลุ่มที่ 2 คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 3 คน กลุ่มพนักงานราชการที่รับผิดชอบการบริหารจัดการน้ำและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 3 คน และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการน้ำและสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 คน มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย

- 1) ด้านการวางแผน
- 2) ด้านการดำเนินงาน
- 3) ด้านการรับผลประโยชน์
- 4) ด้านการติดตามประเมินผล

3.2 ตัวแปรตาม คือ การจัดการน้ำเพื่อ

สิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์กร 3) ด้านการจัดคนเข้าทำงาน 4) ด้านการอำนวยความสะดวกและภาวะผู้นำ 5) ด้านการควบคุมกำกับ 4. ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่ เดือน กุมภาพันธ์ 2556 ถึง เดือน กรกฎาคม 2557

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาได้ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีของโคเฮินและอัลฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980: 84) ได้เสนอกรอบความคิดเบื้องต้นในขอบเขตของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคือ ร่วมในการคิดถึงปัญหาโดยระบุความต้องการของชุมชนจนเกิดการตัดสินใจดำเนินการโดยองค์กรของชุมชนหรือชาวบ้าน

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรต่างๆ การบริหารงาน การทำกิจกรรม และการประสานงานขอความช่วยเหลือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ทางด้าน วัตถุประสงค์ ของแต่ละบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ไวริชและคูนตซ์ (Weirich & Koontz, 1993 : 108) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารควรมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนากลวิธีในการวางแผนโดยจำแนกแผนออกเป็นโครงการกำหนดงบประมาณและแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนการตัดสินใจ ปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้อง

และทันกับเหตุการณ์อยู่เสมอกล่าวโดยสรุปคือ เป็นการเตรียมการขั้นแรกในการที่จะปฏิบัติงาน

2. การจัดองค์กร (Organizing) เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างขององค์การสร้างขอบเขตของงานและความสัมพันธ์ของงานต่างๆ การกำหนดตำแหน่งหน้าที่ตลอดจนการกำหนดคุณสมบัติที่ต้องการในตำแหน่งนั้นๆ การดำเนินงานขั้นนี้เป็นการจัดงานให้ประสานสอดคล้องให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเลือกสรรปฐมนิเทศ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคคลเพื่อให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งต่างๆ มีความรู้ความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ ซึ่งอาจสรุปกระบวนการขั้นนี้ได้ว่าเป็นการเลือกสรรบุคคลเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งที่กำหนดไว้

4. การอำนวยความสะดวกและภาวะผู้นำ (Directing and Leadership) การบริหารขั้นนี้เป็นหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ มอบหมายหน้าที่การทำงาน การจูงใจ การประสานงานการจัดให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่องค์กรเป็นการดำเนินการเพื่อให้ภารกิจขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5. การควบคุมกำกับ (Controlling) ในการควบคุมงานนั้นจะต้องระบุรายการงานพัฒนา มาตรฐานการปฏิบัติงาน การวัดผลงาน ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่อง ทั้งนี้เพื่อให้งานดำเนินไปโดยถูกต้องความมุ่งหมายของการควบคุมงานคือให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และหากไม่บรรลุวัตถุประสงค์ก็จะได้รับทราบข้อขัดข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสม (Mixed method Research กล่าวคือ ใช้ระเบียบวิธีวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้

1. หลักเกณฑ์การสุ่มประชาชนในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 390 คน โดยใช้แบบสำรวจโดยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยการจัดการเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ โดยผู้ที่เข้าร่วมการทำแบบสอบถามนั้นต้องมีหลักเกณฑ์ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรวมถึงรายได้ของครอบครัว/เดือน ที่ได้รับแต่ละครอบครัว ผู้ที่เข้าร่วมในการทำแบบสำรวจ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีนี้จะเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ในเขต

เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 9 คน โดยในกระบวนการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนี้ ผู้ที่จะมาให้ข้อมูลที่สำคัญต้องเป็นผู้ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์

ผลสรุปในการวิจัยครั้งนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.21-5.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เพราะประชาชนที่เข้าร่วมในการตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมที่จะให้การจัดการน้ำในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะรักษาสิ่งแวดล้อมในส่วนของ การจัดการน้ำเพื่อที่จะให้มีคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นไป ในแง่ของการบริหารจัดการน้ำในอนาคต

ผลการวิจัย

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. การตัดสินใจ	3.67	1.00	มาก	4
2. การดำเนินงาน	3.71	1.00	มาก	2
3. การรับผลประโยชน์	3.72	1.02	มาก	1
4. การติดตามประเมินผล	3.69	1.00	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.85	0.77	มาก	

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ต่อการจัดการ

น้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการวางแผน	3.61	0.99	มาก	5
2. ด้านการจัดองค์กร	3.81	1.03	มาก	1
3. ด้านการจัดคนเข้าทำงาน	3.73	1.07	มาก	2
4. ด้านการอำนวยการและภาวะผู้นำ	3.63	0.96	มาก	4
5. ด้านการควบคุมกำกับ	3.70	0.91	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.91	0.85	มาก	

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ ได้ผลสรุปดังนี้

1.1 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.41-4.20 โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงานด้านการติดตามประเมินผล และการตัดสินใจเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1.1 ด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.67 คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน รองลงมาคือ เทศบาลเมืองประจวบฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมหาวิธีการพัฒนาการจัดการน้ำเสียเพื่อสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา น้ำเสีย และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา น้ำเสีย

1.1.2 ด้านการดำเนินงาน ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.71 เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.71 คือในการจัดการน้ำ

เพื่อสิ่งแวดล้อมประชาชนมีส่วนร่วม ควรมีส่วนร่วมในการร่างระเบียบข้อบังคับ รองลงมาคือ ในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมหากประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการจะสามารถลดความขัดแย้งได้และการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำเสียเพื่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนทำให้ประชาชนเกิดการความรักท้องถิ่นมากขึ้นและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่ 1.00 คือ ในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมลดปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงทะเล

1.1.3 ด้านการรับผลประโยชน์ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.72 เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่ากระบวนการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ 3.72 คือการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการจัดการน้ำอย่างถูกต้อง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการขจัดมลพิษที่เกิดจากน้ำเน่าเสีย การมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

1.1.4 ด้านการติดตามประเมินผล ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.69 เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า กระบวนการมี

ส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.69 คือเทศบาลเมืองประจวบฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพต่อไป รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นการป้องกันการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมทำให้ทราบข้อบกพร่องในการงานในแต่ละขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมเป็นการป้องกันการ

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ต่อการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 คือ ด้านการจัดองค์กร รองลงมาคือด้านการจัดคนเข้าทำงานด้านการควบคุมกำกับด้านการควบคุมกำกับคือ ด้านการวางแผนเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.2.1 ด้านการวางแผน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.61 คือเทศบาลเมืองประจวบฯ มีการกำหนดแผนและโครงการหรือแนวทางการปฏิบัติในการจัดการน้ำให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ รองลงมาคือเทศบาลเมืองประจวบฯ มีการวางแผนโดยการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานเป็นลำดับขั้นตอน ในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองประจวบฯ มีการมีวินัจฉัยเหตุการณ์ที่ผ่านมา เพื่อประกอบการวางแผนการบริหารน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต คือเทศบาลเมืองประจวบฯ มีการใช้ความรู้ความสามารถ

ในการวางแผนการบริหารน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี

1.2.2 ด้านการจัดองค์กร ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 คือเทศบาลเมืองประจวบฯ มีการจ้างเหมาองค์กรในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมไว้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ องค์กรในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม มีการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ และระเบียบข้อบังคับอย่างมีประสิทธิภาพ เทศบาลเมืองประจวบฯ มีการวางโครงสร้างในการบริหารจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน คือ เทศบาลเมืองประจวบฯ มีการกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

1.2.3 ด้านการจัดคนเข้าทำงานในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.73 คือเทศบาลเมืองประจวบฯ มีการจัดจำนวนบุคลากรให้เพียงพอต่อการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมรองลงมาคือ เทศบาลเมืองประจวบฯ มีการจัดบุคลากรที่มีความรับผิดชอบและรักสิ่งแวดล้อมมาปฏิบัติหน้าที่การจัดการน้ำอย่างเหมาะสม เทศบาลเมืองประจวบฯ มีการรับบุคลากรเข้าทำงานตรงตามคุณสมบัติที่ตั้งไว้คือเทศบาลเมืองประจวบฯ มีการจัดบุคลากรของเทศบาลเพื่อตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง

1.2.4 ด้านการอำนวยการและภาวะผู้นำ ในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.63 คือเทศบาลเมืองประจวบฯ มีการปรึกษาหารือหรือเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเสนอแนวทางในการจัดการน้ำก่อนสั่งการรองลงมา คือเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ นั้นปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ให้คำแนะนำมากกว่าการสั่งการเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีการสื่อสารให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ คือ

เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีการสั่งให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่โดยยึดระเบียบข้อบังคับ

1.2.5 ด้านการควบคุมกำกับ ในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.70 คือเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ใช้งบประมาณในการกำกับตรวจสอบควบคุมเพื่อให้การจัดการน้ำมีคุณภาพ รองลงมาคือ เทศบาลเมืองประจวบฯ มีการวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีการควบคุมงานโดยมีการระบุรายการการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ คือเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีการกำกับตรวจสอบควบคุมให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวม พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การตัดสินใจโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ การติดตามประเมินผล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ผลสรุปดังนี้

2.1 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

กับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์

2.1.1 ด้านการตัดสินใจผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 ให้ข้อมูลว่า เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการน้ำเสียในรูปแบบต่างๆ เช่น การเข้าร่วมประชุม การทำประชาคมร่วมกัน การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อต่างๆ ตลอดจนการตัดสินใจในการจัดการน้ำเสียในชุมชนตนเอง ที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่เสียที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเบื้องต้นโดยการเสนอโครงการในการจัดการน้ำเพื่อนำบรรจุไว้ในแผนสามปีของเทศบาลต่อไปแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนนั้นบางครั้งก็ตัดสินใจแบบตามๆ กันไป เนื่องจากไม่ค่อยมีความรู้หรือความถนัดด้านการจัดการน้ำเสียมากนัก

2.1.2 ด้านการดำเนินการผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 3.71 ให้ข้อมูลว่า เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ เช่น การทำกิจกรรมร่วมกัน การให้ตอบแบบสอบถามในการวางระเบียบข้อบังคับต่างๆ การร่วมแก้ไขปัญหาทั่ววมของเทศบาล แต่ก็มียางเรื่องที่ประชาชนไม่ถนัดหรือไม่ทราบก็จะให้เทศบาลดำเนินการเอง

2.1.3 ด้านการรับผลประโยชน์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 3.72 ให้ข้อมูลว่าการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลนั้นเป็นการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในภาพรวมกล่าวคือ เป็นการแก้ไขปัญหาทั่ววมเมืองประจวบ แก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียลงทะเล แก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายจากการนำเสียของน้ำ ซึ่งผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับนั้นมีทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้

ประชาชนเข้าใจและให้ความร่วมมือในการจัดการน้ำ เพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลต่อไปให้ยั่งยืน

2.1.4 ด้านการติดตามประเมินผลผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 3.69 ให้ข้อมูลว่า เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ และตัวแทนภาคประชาชน แต่ข้อเท็จจริงประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจระบบการจัดการน้ำจึงไม่สามารถตรวจสอบผลการปฏิบัติงานได้ถูกต้องนัก จึงมีผลทำให้การประสานงานระหว่างองค์การบริหารน้ำเสียและเทศบาลปฏิบัติงานด้วยกันไม่ราบรื่นนัก

2.2 การจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2.1 ด้านการวางแผนผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 3.61 ให้ข้อมูลว่า ผู้บริหารเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีการใช้ความรู้ความสามารถ และวิจรณ์ญาณ วินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต แล้วนำมากำหนดวิธีการปฏิบัติงานเป็นลำดับขั้นตอน รวมทั้งมีการพัฒนาวิธีการในการวางแผนโดยจำแนกแผนออกเป็นโครงการกำหนดงบประมาณและแนวทางปฏิบัติตลอดจน มีการปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องและทันกับเหตุการณ์ในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม แต่การดำเนินการดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ในเขตเทศบาลทั้งหมด ตลอดจนการทำงานของเทศบาลกับองค์การบริหารน้ำเสียยังไม่สอดคล้องกันเท่าที่ควรโดยเฉพาะด้านการวางแผนในการใช้งบประมาณในการบริหารงาน

2.2.2 ด้านการจัดองค์กรให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 ให้ข้อมูลว่า เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ได้มอบให้กองช่างเป็นฝ่ายบริหารจัดการของเทศบาลส่วนการจัดการน้ำเสียนั้นได้มีการจัดองค์กรให้เข้ามาบริหารจัดการแยกต่างหากในการปฏิบัติงานร่วมกันยังขาดการประสานงาน

การกำหนดขอบเขตในการรับผิดชอบในการบริหารงานที่ชัดเจน การปฏิบัติงานจึงไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของเทศบาลเท่าที่ควร ตลอดจนการปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาไม่มีผู้ที่ศึกษาอย่างชัดเจนทำให้เกิดปัญหาการขาดงบประมาณในการสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารน้ำเสียและเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ในขณะนี้

2.2.3 ด้านการจัดคนเข้าทำงานผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 3.73 ให้ข้อมูลในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ กองช่างเป็นกองที่รับผิดชอบงานนี้โดยตรงเนื่องจากกองช่างมีเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการน้ำเป็นอย่างดี ส่วนการจัดการน้ำด้านน้ำเสียนั้นเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ไม่มีความรู้ความสามารถในการบริหารอย่างเพียงพอ จึงได้จ้างบริษัทที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางมาบริหารจัดการ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2.2.4 ด้านการอำนวยการและภาวะผู้นำผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 3.63 ให้ข้อมูลว่า เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีการจัดการน้ำโดยแยกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือการบริหารจัดการน้ำโดยทั่วๆ ไป ได้มีการมอบหมายให้กองช่างเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น การจัดการน้ำเวลาเกิดน้ำท่วมหรือแก้ไขสถานการณ์น้ำเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ 2 คือ การจัดการน้ำเพื่อไม่ให้เกิดน้ำเสียซึ่งในส่วนนี้ได้มีการจ้างองค์การบริหารน้ำเสียมาดำเนินการโดยตรง

2.2.5 ด้านการควบคุมกำกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 3.70 ให้ข้อมูลว่าการควบคุมกำกับในการจัดการน้ำของเทศบาลมีการควบคุมโดยคณะผู้บริหารมอบหมายให้กองช่างเป็นผู้ดำเนินการ และได้มีการแต่งตั้งผู้ประสานงานในการประสานงานกับองค์กรเอกชนที่มาดำเนินการจัดการน้ำเสียให้มีคุณภาพของเทศบาล แต่เทศบาล

เมืองประจวบคีรีขันธ์ มีการปล่อยปะละเลยในการควบคุม เช่น ไม่มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน การใช้งบประมาณในการปฏิบัติงาน การควบคุมการบำบัดน้ำเสียขององค์กรเอกชนที่เข้ามาจัดการน้ำให้กับเทศบาล เพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้น ซึ่งมีผลให้คุณภาพน้ำที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร

2.3 แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.3.1 เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายการจัดการน้ำ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ชัดเจน เนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีหลายประการ ดังนั้นหากต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านใดโดยเฉพาะ เทศบาลต้องกำหนดให้ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจในบทบาทมีการแบ่งงานกันทำตามบทบาทและหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องมีการบูรณาการในด้านความรู้ ความคิด และความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน

2.3.2 การดำเนินการตามวิสัยทัศน์และนโยบายอย่างจริงจังและต่อเนื่องผู้บริหารควรใช้ความรู้ความสามารถและวิจารณ์ญาณ วิวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต แล้วกำหนดเป็นแผนงานโครงการในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมเพื่อให้การจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมมีการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.3.3 ให้ความรู้กับประชาชนในปลูกจิตสำนึก สร้างเจตคติและค่านิยมในการมีส่วนร่วมดูแลแหล่งน้ำเทศบาลควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผลซึ่งเป็นขั้นตอนแรกถึงขั้นตอนสุดท้ายเพื่อให้ประชาชนได้มีจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใน 4 ด้านพบว่า การมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงานด้านการติดตามประเมินผลและการตัดสินใจเนื่องจากเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการคิดค้นสร้างรูปแบบการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมโดยการจัดทำประชาคม รับฟังความคิดเห็นโดยผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีหลายช่องทางในกระบวนการร่วมตัดสินใจเพื่อให้เกิดความหลากหลายในแนวความคิดและใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการเสนอเข้าแผนสามปีของเทศบาลเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติต่อไป แต่ประชาชนยังขาดความชำนาญในด้านดังกล่าวจึงไม่กล้าตัดสินใจและสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา ตั้งตระกูลทรัพย์ (2550:58) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการรับรู้ข่าวสารในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.79 ส่วนข้อเสนอแนะพบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการจัดสรรน้ำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.53 จึงควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำด้านการจัดสรรน้ำ

2. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ต่อการบริหารจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่

3.81 คือ ด้านการจัดองค์กร รองลงมาคือด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการควบคุมกำกับ ด้านการควบคุมกำกับและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการวางแผน ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ยังขาดความรู้ความสามารถในการบริหารน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการจัดการน้ำนั้นเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนและต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพรจันทร์สุวรรณ (2554: 75) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมสร้างตนเองในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้านทรัพยากร ป่าไม้ น้ำ และดินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.61

3. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวม พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันใน

ระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.53 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.53 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการดำเนินการรับผลประโยชน์ การติดตามประเมินผล ความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.44 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพร จันทร์สุวรรณ (2554: 75) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมสร้างตนเองในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านทรัพยากร ป่าไม้ น้ำ และดินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง อยู่ในระดับปานกลาง และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในด้าน การร่วมศึกษาปัญหาพร้อมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมติดตามผล

บรรณานุกรม

- นียดา สวัสดิพงษ์. (2552). การอนุรักษ์พลังงานและวิเคราะห์พลังงานความร้อน. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- จันทิมา ตั้งตระกูลทรัพย์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีไลพร จันทรสุวรรณ. (2554). การมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมสร้างตนเองในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N. (1980). **Participation's place in rural development: seeking clarity through specificity.** World Developments. N.d.
- Heinz wehrich, and Harold Koontz. (1993). **Management, A Global Perspective. Tenth edition. McGrawHill: International Editions, Management and Organization Series.**